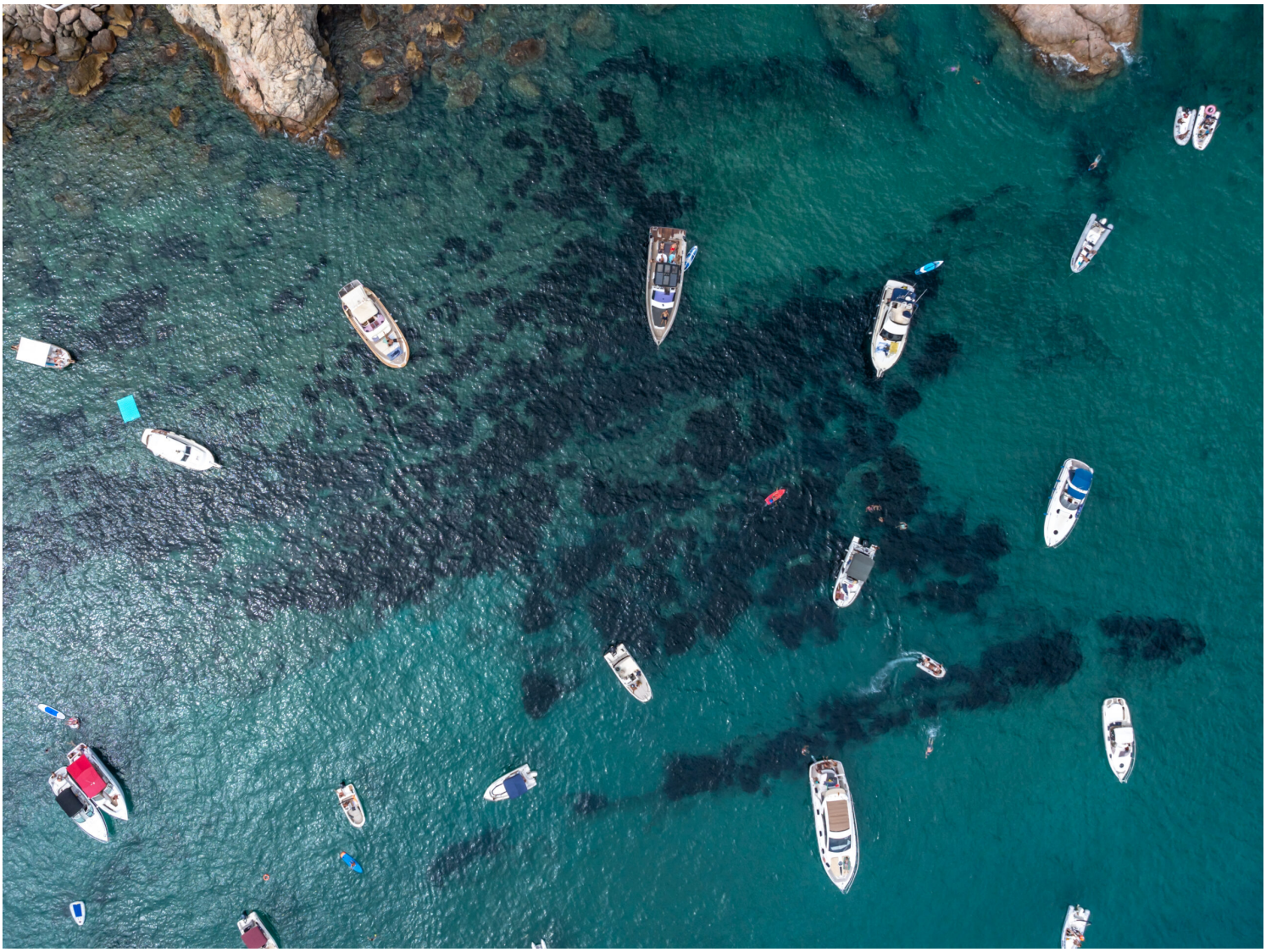
SOTA L'AIGUA TAMBÉ ES DESTRUEIX

La defensa del litoral de SOS Costa Brava continua més enllà del ciment

Secció: Mar avui

Número de revista: #17

ESTIU 2026

TEXT: Yvonne Alonso Gutiérrez. Membre de la Comissió de Medi Marí de SOS Costa Brava

FOTO: SOS Costa Brava

Durant anys, SOS Costa Brava ha estat vinculada a la lluita contra la urbanització del litoral gironí. Però avui moltes de les amenaces ja no només són visibles des de terra. Amb la campanya «Protegim el verd que ens fa viure», la federació posa el focus en la degradació silenciosa del medi marí i la pressió creixent sobre la posidònia i les zones de bany de la Costa Brava.

Massificació d'embarcacions de lleure a la cala Futadera, a Tossa de Mar. Foto: SOS Costa Brava.

Quan es parla de destrucció de la Costa Brava, sovint la imatge que apareix és la d'una excavadora obrint una nova urbanització sobre un penya-segat, un hotel projectat enmig d'un bosc litoral o un macroxalet ocupant un tram de costa verge. Durant dècades, aquest ha estat el gran front de batalla del moviment ecologista al litoral gironí. I ho continua sent. Però avui hi ha una altra Costa Brava amenaçada que sovint passa desapercebuda. Una destrucció silenciosa, invisible per a la majoria de persones, que es produeix sota l'aigua. Un deteriorament lent però constant que afecta alguns dels ecosistemes més valuosos del Mediterrani.

Obrim el focus

És aquí on SOS Costa Brava ha començat a ampliar el focus de la seva lluita. La federació, creada l'any 2018 com a espai de coordinació entre plataformes locals de defensa del territori, va néixer per plantar cara a l'especulació urbanística i a la degradació accelerada del litoral gironí. En pocs anys, s'ha convertit en una de les principals veus ecologistes del país, articulant accions jurídiques, campanyes de denúncia, mobilització ciutadana i seguiment urbanístic de desenes de projectes.

Des de l'oposició al macroxalet del Golfet fins a la defensa dels camins de ronda, passant per la preservació de pinedes litorals, jardins històrics o sectors urbanístics projectats sobre espais forestals, la federació ha contribuït a situar el debat sobre el futur de la Costa Brava al centre de l'opinió pública. Però els membres de SOS Costa Brava fa temps que alerten que la pressió sobre el territori no s'acaba a terra ferma.

La Costa Brava també s'està degradant sota l'aigua, i sovint d'una manera molt menys visible, i la Comissió de Medi Marí de la federació treballa per posar-ho en solfa. Aquest canvi de mirada ha anat prenent força els darrers anys. Si durant dècades el conflicte principal girava al voltant del ciment i la urbanització del litoral, avui la massificació turística també es manifesta sobre el mar. El nombre d'embarcacions recreatives ha augmentat exponencialment i la pressió sobre cales, fons marins i zones de bany és cada vegada més intensa.

A Catalunya es matriculen cada any més d'un miler d'embarcacions recreatives noves. Diverses estimacions situen el nombre total d'embarcacions entre les 35.000 i les 40.000, amb una concentració molt important al litoral gironí durant els mesos d'estiu. Les conseqüències d'aquesta pressió es fan especialment visibles sobre la *Posidonia oceanica*.

La posidònia en perill

La posidònia no és una alga. És una planta marina endèmica del Mediterrani que forma autèntics boscos submarins. A Catalunya ocupa més de 9.000 hectàrees i compleix funcions ecològiques essencials: produeix oxigen, captura diòxid de carboni, protegeix les platges de l'erosió i serveix d'hàbitat a milers d'espècies. També és un ecosistema extremadament fràgil. Les àncores i les cadenes de les embarcacions en poden arrencar les arrels i obrir cicatrius sobre les praderies submarines. El problema és que aquests ecosistemes tenen una capacitat de recuperació molt lenta. En alguns casos, poden necessitar dècades o fins i tot segles per regenerar-se.

La posidònia és el detector d'impacte i, quan desapareix, vol dir que el límit ecològic ja s'ha superat. La situació és especialment preocupant a la Costa Brava. Segons diverses estimacions científiques, al litoral gironí ja s'hauria perdut prop del 40 % de les praderies de posidònia. En zones amb una pressió turística elevada, la degradació superaria el 85 %.
Malgrat això, el problema continua sent poc visible per a bona part de la població. Quan desapareix un bosc litoral, tothom ho veu, però quan desapareix un bosc submarí, pràcticament ningú no se n'adona. Aquesta invisibilitat és precisament un dels elements que SOS Costa Brava vol combatre amb la campanya «Protegim el verd que ens fa viure». La iniciativa neix amb un doble objectiu: documentar els impactes que pateixen els ecosistemes marins de la Costa Brava i pressionar les administracions perquè facin complir una normativa que, segons denuncien, avui és sistemàticament ignorada.

Manca de control

Perquè la normativa existeix. El fondeig sobre posidònia és il·legal. La Generalitat disposa de l'aplicació FanCat per identificar les praderies marines i informar les embarcacions de les zones sensibles. També existeixen limitacions sobre les distàncies de seguretat respecte als banyistes i activitats vulnerables. Però, el problema és la manca de control: la informació existeix. La llei existeix. El que no existeix és qui la faci complir. SOS Costa Brava assenyala una responsabilitat compartida. D'una banda, les embarcacions que incompleixen la normativa. De l'altra, les administracions públiques, que tenen l'obligació legal d'actuar.

Molts municipis no instal·len les boies de delimitació necessàries, no despleguen sistemes de fondeig ecològic, no senyalitzen adequadament les zones protegides i tampoc no sancionen les infraccions que es produeixen temporada rere temporada. SOS Costa Brava també critica la manca de recursos de vigilància per part de la Generalitat i l'absència d'una estratègia coordinada de protecció del litoral: sense boies, sense vigilància i sense sancions, la normativa és paper mullat.

Tanmateix, la problemàtica no afecta només la biodiversitat marina. També té conseqüències directes

sobre la seguretat de les persones. La normativa estableix que les zones de bany als espais no abalisats s'estenen fins a 200 metres des de qualsevol platja o cala i fins a 50 metres de la resta del litoral rocós. Aquests espais haurien d'estar reservats per al bany i activitats com la natació, l'*snorkel*, el caiac o el *paddle surf*.

La realitat, però, és molt diferent. En moltes cales de la Costa Brava, aquestes zones s'han convertit en autèntics camps de fondeig. Embarcacions fondejades o en moviment constant comparteixen espai amb banyistes, *snorkelers* o submarinistes. No són casos puntuals, és una situació que es repeteix cada estiu. La Comissió de Medi Marí de SOS Costa Brava ha documentat diversos punts crítics al llarg del litoral.

Protegim el verd que ens fa viure

A la badia del Golfet, a Palafrugell, embarcacions fondegen sobre zones especialment sensibles. Darrere el port de Llafranc, praderies submarines de gran valor ecològic continuen patint l'impacte del fondeig. A la badia de Palamós, boscos de *Cymodocea* i posidònia conviuen amb embarcacions ancorades a pocs metres. A la cala Garbet, a l'Alt Empordà, i a la cala Futadera, a Tossa de Mar, el mateix patró es repeteix en alguns dels espais naturals més ben conservats del litoral. Per a SOS Costa Brava, aquests casos no són excepcions, són exemples d'un model de massificació que s'ha normalitzat. I és precisament davant d'aquesta normalització que la federació vol impulsar una resposta col·lectiva.

La campanya «Protegim el verd que ens fa viure» té com a objectiu recaptar fons per organitzar tres jornades de vigilància durant l'estiu del 2026 i produir un petit documental sobre els impactes que pateixen els boscos marins de la Costa Brava. Les jornades estaran obertes a la participació ciutadana i serviran per documentar infraccions, recollir evidències i presentar denúncies davant les administracions competents. La idea és combinar acció ambiental, sensibilització i pressió institucional.

Aquest model de vigilància ciutadana representa també una evolució en les formes d'activisme ambiental de la Costa Brava. Si bé les primeres grans lluites ecologistes del litoral es van centrar a evitar urbanitzacions, carreteres o projectes immobiliaris, avui el conflicte és molt més ampli i complex. Inclou la gestió turística, l'ús intensiu del litoral, la massificació del mar i la fragilitat creixent dels ecosistemes marins davant la crisi climàtica.

També implica repensar la relació de la societat amb el territori. Durant anys hem viscut d'esquenes al mar, ens hem acostumat a mirar la Costa Brava només des de terra. Per això, la campanya vol fer visible una realitat que sovint queda amagada sota la superfície.

La defensa de la Costa Brava ja no passa només per evitar nous edificis o preservar pinedes litorals, també passa per protegir els ecosistemes submarins, garantir la seguretat de les zones de bany i limitar una pressió turística que cada estiu supera la capacitat ecològica del litoral.

En aquest sentit, SOS Costa Brava considera que la posidònia s'ha convertit en un símbol, un indicador de fins a quin punt el Mediterrani està arribant al límit, i també un recordatori que alguns impactes només es fan visibles quan el dany ja és irreversible. Per això, protegir la posidònia és molt més que protegir una planta marina, és protegir el mar. I protegir el mar és protegir allò que ens fa viure.

Nombrosa presència d'embarcacions a Aiguablava, Begur. Foto: Myriam Thyes / Wikimedia Commons.

L'excessiva presència d'embarcacions de lleure posa en perill l'equilibri submarí del litoral de la Costa Brava. Foto: SOS Costa Brava.

La massificació d'embarcacions a la Costa Brava destrueix un dels nostres millors ecosistemes

Del ciment al medi marí

SOS Costa Brava va néixer l'any 2018 com una federació de plataformes locals per fer front a la pressió urbanística sobre el litoral gironí. Durant aquests anys, la federació ha impulsat recursos judicials, campanyes de denúncia i mobilitzacions contra urbanitzacions, hotels, macroxalets o la destrucció de camins de ronda i espais naturals. Amb la campanya «Protegim el verd que ens fa viure», SOS Costa Brava amplia el focus cap al medi marí i la degradació dels ecosistemes submarins, amb la incorporació de noves formes de vigilància ciutadana i defensa ambiental.

Què és la posidònia?

La *Posidonia oceanica* és una planta marina endèmica del Mediterrani que forma grans praderies submarines. Sovint es confon amb una alga, però en realitat és un ecosistema complex i essencial per al litoral. Les praderies de posidònia produeixen oxigen, capturen carboni, estabilitzen la sorra i protegeixen les platges de l'erosió. També serveixen d'hàbitat i refugi per a milers d'espècies marines. La seva regressió és un dels principals indicadors de degradació ecològica del Mediterrani.

Bosc de *Posidonia oceanica*. Foto: Wikimedia Commons.